

Byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan)

Prosjekt: Rehabilitering avløp Gjelleråsen

Byggherre: Nittedal kommune

Anleggs plass: Gjelleråsen

Utarbeidet: 30.04.2026

SHA plan for gjennomføringsfasen med vedlegg, utarbeidet av AFRY , er utført på oppdrag av Nittedal kommune.

Denne SHA-planen skal løpende oppdateres etter endringer i organisering, fremdrift, spesifikke tiltak, beslutninger i byggemøter m.m.

Tabell 1: Revisjonsoversikt

Revisjonsnr.	Endring	Dato	Oppdatert av

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Oppdatering og distribusjon av SHA-planen	4
2	Organisering	6
3	Fremdriftsplan	7
3.1	Hovedfremdriftsplan i utførelsesfasen (viktige milepæler)	8
4	Risikofylte arbeidsoperasjoner	9
4.1	ROS-analyse	9
5	Rutiner for OPPDATERING AV SHA-PLANEN	9
6	Generellekrav fra byggherre.....	9
7	Rutiner for avviksbehandling og oppdatering av SHA-plan	10
7.1	Avvik fra SHA-plan	11
7.2	Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser	11

Vedlegg

Risikoregister

1 Innledning

Dette dokumentet er en SHA-plan for utførelsesfasen som gjelder prosjektet Rehabilitering avløp Gjelleråsen i Nittedal kommune. SHA-planen skal legge til rette for at arbeidet som utføres i området blir utført på en forsvarlig måte som minimerer risiko. Sikkerheten for arbeiderne har høyeste prioritet i prosjektet. Det er også svært viktig at arbeidene ikke skal føre til økt risiko for skade på eksisterende infrastruktur, men SHA-planen er i første rekke utarbeidet med spesielt hensyn på å unngå skader på personer, herunder arbeidstakere og tredjepersoner.

SHA-planen er utarbeidet i henhold til kravene i §8 i Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser, byggherreforskriften, og er byggherres overordnede plan for styring av SHA-arbeidet i prosjektet.

Nittedal kommune har en visjon om ingen alvorlige skader som også vil gjelde for dette prosjektet. Ref definisjon fra [Arbeidstilsynet](#).

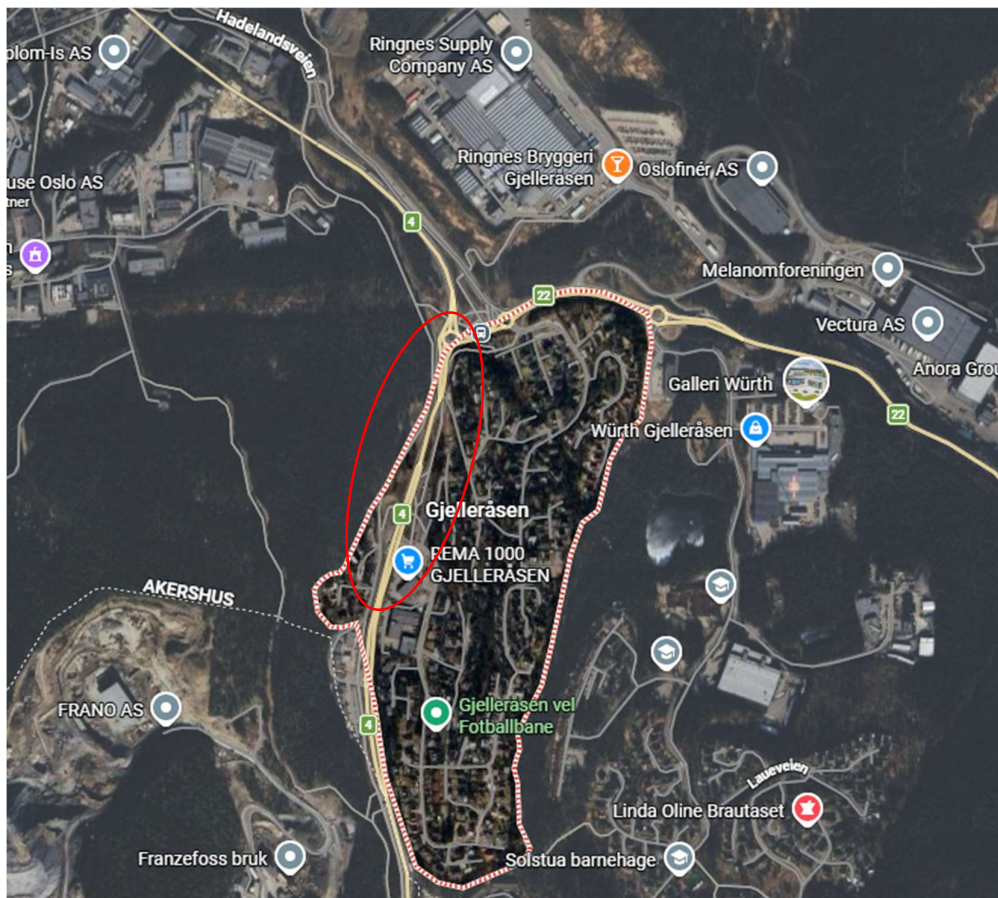
Tiltaket omfatter utskifting av eksisterende vann- og avløpsledninger med tilhørende kummer langs østsiden av Rv 4, mellom industriområdet ved Carl Bergersens vei og krysset Rv4/ Fv 22. Nytt ledningsanlegg etableres i hovedsak i åpne grøfter med samme dimensjoner. Øvre del av anlegget etableres stort sett i nye grøfter, mens nedre del etableres hovedsakelig i samme trasé som dagens anlegg. I den nordlige delen av traséen kan det forekomme fjell, og det må påregnes pigging for å oppnå tilstrekkelig grøftedybde. Det er langsgående kabelanlegg i hele traseen, inkludert høyspentkabel. Etter ferdigstilt anleggsarbeid skal berørte arealer bli reetablert til opprinnelig standard. Eksisterende private stikkledninger skal ivaretas og tilkobles nytt ledningsanlegg.

Som en utvidelse av prosjektet planlegges det også å rehabilitere eksisterende vannledningen som krysser rundkjøringen Rv4/ Fv22. Eksisterende vannledning er etablert i varerør, noe som muliggjør kryssing uten graving eller inngrep i selve rundkjøringen.

VA-anlegget som settes ut av drift skal saneres, inkludert vannledning som ligger i vegbanen i RV4. Berørte avløpsledninger har stor vannføring pga utløp fra Ringnes bryggeri.

Provisorisk hovedvannforsyning fra Oslo mot Nittedal skal være i drift i hele anleggsperioden. Gang- og sykkelveien kan stenges midlertidig i perioden arbeidene pågår. Adkomst fra Carl Bergersens vei til Rv. 4 skal være åpen i hele anleggsperioden. Trafikkavvikling på næringseiendommene må koordineres med grunneierne.

Tiltaket planlegges igangsatt høsten 2026, med forventet ferdigstillelse våren/sommeren 2027.

Figur 1: Kartområde som viser Gjelleråsen boligområde. Berørt område for tiltaket er markert i figuren.

1.1 Oppdatering og distribusjon av SHA-planen

Byggherren, Nittedal kommune, er ansvarlig for å utarbeide, revidere, og distribuere SHA-plan. Byggherrens prosjektleder og byggherrens representant skal følge opp at SHA-plan er gjort kjent for alle på byggeplassen. Byggherrens representant, koordinator prosjektering og koordinator utførelse skal vurdere SHA-plan og gi evt. merknader og innspill til byggherrens prosjektleder i løpet av prosjektet.

Koordinator utførelse (KU) er ansvarlig for at SHA-planen holdes oppdatert på vegne av byggherren og distribueres fortløpende i henhold til distribusjonslisten.

Byggherren skal sørge for at alle arbeidsgivere er kjent med innholdet i SHA-planen. Dette gjelder også arbeidsgivere på plassen som byggherren ikke har kontrakt med, f.eks. underentreprenører og deres underentreprenører.

Arbeidsgiveren skal informere verneombudet om planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø før oppstart av bygge- eller anleggsarbeidet. Arbeidsgiveren skal på **en forståelig måte** informere arbeidstakerne og verneombudet om alle tiltak som skal treffes om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggs-plassen (ref. BHF§19).

Nittedal kommune, som byggherre, pålegger sine kontraktsparter å bekjentgjøre og distribuere denne planen videre til sine ansatte/underentreprenører/underleverandører, inklusive enkeltpersonforetak.

Tabell 2: Distribusjonsliste

Funksjon	Juridisk person (virksomhet)	Fysisk person	E-post	Tlf mobil
Byggherre	Nittedal kommune	Morten Almendingen	Morten.almendingen@nittedal.kommune.no	-
Byggherrens representant	Nittedal kommune	Bahram Raufi	Bahram.raufi@nittedal.kommune.no	45851172
Koordinator prosjektering (KP)	AFRY	Trine Skjæveland	Trine.skjaveland@afry.com	48025255
Koordinator utførelse (KU)		Sigurd Haaberget	sighaa@hrpas.no	
Hovedbedrift (Entreprenør / hovedentreprenør/ generalentreprenør)				
Andre				

Byggherren skal oppbevare denne planen i minst seks måneder etter at arbeidet er avsluttet. At arbeidet er «avsluttet» vil tilsi at det er overtatt og evt. prøvedriftsperiode er avsluttet.

Dersom entreprenøren skal utføre uttesting, utbedrings-, tilleggsarbeider eller garantiarbeider vil fristen forskyves til når disse arbeidene er ferdigstilt. Dersom arbeidene faller inn under definisjonen i BHF§4 skal slike arbeider gi grunnlag for en oppdatering av SHA-planen. Tilsvarende vil det være behov for å koordinere og følge opp SHA dersom det er flere aktører som skal utføre arbeider samtidig. Behovet for hovedbedrift styres av AML2.2 internkontrollforskriften §6.

Følgende dokumenter skal være vedlegg til SHA-planen:

Tabell 3: Dokumentliste

Nr	Dokument	Kommentar
1	Varslingsplan	Skal henge på oppslagstavle og andre hensiktsmessige steder.
2	Samordningsskjema	Arbeidstilsynets skjema 504
3	Skjema for avvik fra SHA- planen	
4	Fremdriftsplan	Hovedfremdriftsplan (Legges ved etter at denne er utarbeidet av hovedentreprenøren (HE) og godkjent av Byggherre (BH).
5	Månedrapport – status sikkerhet, helse og arbeidsmiljø	Fylles ut av hovedentreprenøren, og sendes KU senest den 01. i ny måned. KU kontrollerer og sender videre til PL hos byggherren.

Dersom virksomheten har egne dokumenter som benyttes, skal disse gjennomgå og godkjennes av SHA-koordinator for utførelsesfasen (KU) for å sikre at de inneholder minimum de momenter som Byggherren krever.

2 Organisering

Dette kapitlet viser organiseringen av prosjektet. Detaljert ansvarsfordelingen for SHA er vist i Tabell 4– Ansvarsfordeling SHA.

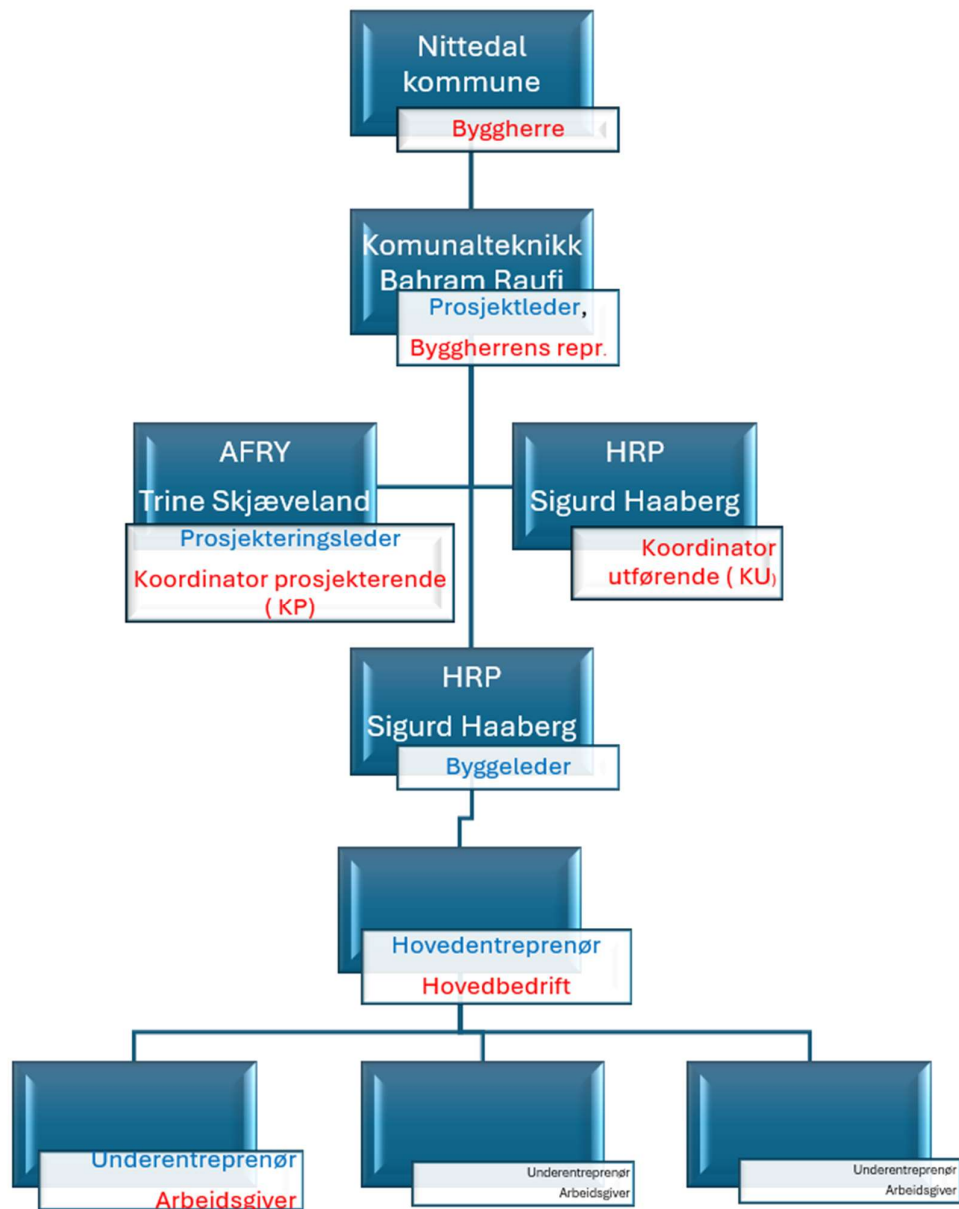
Tabell 4: Ansvarsfordeling SHA

Part	Rolle	Ansvar
Nittedal kommune v/ Morten Almendingen	Byggherre	Overordnet ansvar som byggherre.
Nittedal kommune v/ Bahram Raufi	Prosjektleder / BHR og PL	Oppfølging av byggherrens plikter.
HRP AS v/ Sigurd Haaberg	Byggeleder / BL	Oppfølging av BH sine plikter og utførende entreprise.
HRP AS v/ Sigurd Haaberg	SHA Koordinator prosjekterende og utførende SHA – KP/KU	SHA, oppfølging av byggherrens plikter, koordinering av prosjektering og utførelse.
	Entreprenør	Ansvarlig for å overholde krav i SHA-plan, egen HMS oppfølging og relevant lovverk.

Organisasjonsplan er vist i Figur 2: Organisasjonsplan.

Rød tekst: Rolle iht Byggherreforskriften/arbeidsmiljøvernloven

Blå tekst: Entreprenørforhold

Figur 2: Organisasjonsplan

3 Fremdriftsplan

Fremdriftsplan for hovedentreprisen blir utarbeidet av entreprenør og oversendt byggherre før byggestart. Sluttdato, tilsvarende overtagelsesforretning, for prosjektet er satt til 20.10.2027.

Fremdriftsplanen skal være et verktøy for koordinering, og som nyttes ved for eksempel forsinkelser eller andre endringer i tid eller sted (samtidighet), og som kan bidra til å gi en oversikt over eventuelt endring i risikobildet som følge av dette. KU skal påse at det er avsatt forsvarlig med tid til ulike arbeidsoperasjoner i fremdriftsplanen.

Det skal utarbeides en detaljert hovedfremdriftsplan for gjennomføring før byggeperioden starter. I disse planene skal det settes av tilstrekkelig tid til at sikkerhet, helse og arbeidsmiljø samt byggherrens krav til kvalitet kan ivaretas.

Det skal også leveres 2-4 ukers planer gjennom byggeperioden. Aktiviteter som krever SJA skal fremgå av planene. Det skal også fremgå i hvilket tidsrom de spesifikke tiltakene må iverksettes, og eventuelle krav til rekkefølge der dette er relevant.

Fremdriftsplanen er en del av SHA-planen og må være tilgjengelig for arbeidsgivere og arbeidstakere på bygge- eller anleggsplassen. Ref BHF§19

3.1 Hovedfremdriftsplan i utførelsesfasen (viktige milepæler)

I dette underkapitlet skal prosjektet beskrive de viktigste eller største milepælene i prosjektet i tillegg til estimert ferdigstillelsesdato for delleveransene.

Tabell 5: Frister

Nr.	Beskrivelse	Dato
1	Byggestart*	01.09.2026
2	Overtakelse fra entreprenør	01.10.2027

*Fortsatt igangsettelsestillatelse mottatt.

Følgende hensyn skal tas når fremdriftsplan utarbeides:

- Trafikk: Anleggsarbeidet skal gjennomføres i forbindelse med gang-sykkelveien langs Rv. 4 med ÅDT 20 000. Det er planlagt å rive en kum som ligger inne i veibanen i nordgående retning. Det skal utarbeides en trafikkavviklingsplan i forbindelse med tiltaket. Sikkerhet for utførende må sikres i forbindelse med disse arbeidene
- Trafikk: Avkjørsel til Carl Bergersens vei med innfartsparkering og næringsområde skal holdes åpen i hele anleggsperioden. Ved etablering av grøft over veianlegget må sikkerhet til 3.person og utførende sikres.
- Forurenset vann: Eksisterende avløpsledning har stor vannføring på grunn av avløp fra Ringnes bryggeri. Bryggeriet har mulighet til å regulere påslippet i kortere perioder. I nedre del av tiltaksområdet er det planlagt å skifte ut ledningen i eksisterende trasé. For å hindre ukontrollert utslipp av forurenset vann må etablering av midlertidig løsning koordineres med Ringnes slik at de kan styre sitt påslipp i perioder for omkobling.
- Vannforsyning: Vannledningen som skal skiftes ut i området er hovedforsyning fra Oslo til Nittedal og kritisk for å opprettholde forsyningssikkerheten i Nittedal kommune. Første del av tiltaket er å etablere en midlertidig vannledning på vestsiden av Rv 4 fra rundkjøringen mot Fv 22 i nord til Brådalsstubben i sør for å sikre vannforsyningen i anleggsperioden.
- Det er planlagt dype grøfter og det er forventet vanninsig. Lensing av grøfter og groper må påregnes.
- Det er høyspentkabel tilgrensende anleggsområdet. Avstand til grøft er usikker og det må derfor påregnes varsomhet i forbindelse med gravearbeidet.

Før byggestart må det blant annet utarbeides:

- Detaljert riggplan
- Arbeidsvarslingsplan
- Beredskapsplan (brann)
- Beredskapsplan for brudd på midlertidig hovedvannledning
- Beredskapsplan for utslipp av forurenset vann

Ved endring av fremdriftsplan skal det alltid foretas en ny vurdering av risiko f.eks. som følge av tidspress, endring av rekkefølge på arbeidsoppgaver, eller flere parallelle arbeidsoperasjoner utføres samtidig i arbeidsområdet.

4 Risikofylte arbeidsoperasjoner

Dette kapittelet presenterer en liste over planlagte aktiviteter med identifisert risiko for arbeidet som skal utføres i prosjektet samt tiltak for å minimere risiko for de forventede arbeidsoperasjonene i entreprisen. Listen er basert på relevante eksempler i §8 i byggherreforskriften. ROS-analyse er utført av AFRY på vegne av Nittedal kommune.

Listen spesifiserer spesielle risiker i prosjektet utover det som er normalt/ forventet i tiltak i på vann- og avløpstiltak.

4.1 ROS-analyse

Byggherren har i detaljprosjekteringen gjennomført en overordnet risikovurdering av prosjekterte løsninger med tanke på byggbarhet. Se vedlagte *Risikovurdering - vedlegg til SHA-plan*.

Spesifikke tiltak for ovenstående er beskrevet i vedlagte Risikovurdering.

5 Rutiner for OPPDATERING AV SHA-PLANEN

Ved behov for oppdatering av SHA-planen skal det meddeles eller rapporteres til KU. Endringer er for eksempel:

- Endring i organisasjonskartet
- Endring av beskrivelse av hvor og når de ulike arbeidsoperasjonene skal utføres (endring av fremdriftsplan i tid eller aktivitetssinnhold)
- Endring av spesifikke tiltak, enten i tid eller endring av selve tiltaket
- Spesifikke tiltak gjennomføres ikke iht planen
- Identifisering av nye risikoforhold som krever spesifikke tiltak som ikke har vært beskrevet tidligere
- Omprosjektering som medfører nye/endrende risikoforhold med behov for spesifikke tiltak og/eller endring i fremdriftsplanen

Behov for endringer skal skriftlig/muntlig meldes til koordinator utførelse (KU) umiddelbart etter at forholdet oppdages.

Beslutning om nødvendig tiltak tas av byggherren v/prosjektleder/byggeleder i samråd med KU og evt. anleggsleder eller tilsvarende hos de utførende.

Informasjon om endring og tiltak skal gis til alle i henhold til SHA-planens distribusjonsliste

SHA-planen oppdateres av KU eller den som KU bemyndiger.

Oppdatert plan skal godkjennes av KU dersom noen andre har oppdatert planen.

6 Generellekrav fra byggherre

Det skal utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) og miljøoppfølgingsskjema. SHA-plan, ROS og MOP utgjør til sammen byggherrens krav til ivaretagelse av miljø og sikkerhet både for byggherre, samfunnskritisk infrastruktur, entreprenør, 3. part og naturmiljøet. Entreprenør skal i sin anleggsplanlegging se disse dokumentene og relevante lover og forskrifter i sammenheng, slik at alle aspekter vedrørende miljø og sikkerhet i forbindelse med anlegget ivaretas.

- Arbeidstiden på virkedager, mandag-fredag, skal være begrenset til perioden mellom kl. 07.00 og kl. 18.00. For krav til støyende arbeider, se Miljøoppfølgingsplanen.
- Byggherren stiller krav til at minimum av verneutstyr skal være hjelm, vernesko og vernetøy med refleks (vest/jakke/bukse i KL3). Dersom krav i forskriftene er strengere, skal disse følges.
- Hovedentreprenør er ansvarlig for å rengjøre offentlige veier som blir skitnet til av prosjektets anleggstrafikk.
- Det skal kun benyttes maskiner og utstyr som tilfredsstiller forskriftskrav og som har godkjent CE-merking og nødvendige sertifikater. Personer som skal betjene maskiner skal ha nødvendige sertifikater.
- Byggherren ønsker at byggegjerde med min. høyde 2,0 m skal benyttes rundt grøfter og groper, koblet sammen med to klammer og stående på fot.
- Det skal benyttes tung sikring (T3) langs hovedveier ihht. utstedt arbeidsvarslingsplan fra veieier.
- SHA skal være et fast punkt i ordinære byggemøter, der byggherrens prosjektleder/ byggeleder, hovedentreprenørens prosjektleder og SHA- koordinator er til stede. Byggemøter avholdes annenhver uke.
- Hovedentreprenør har ansvar for å gi informasjon til berørte naboer i anleggsområdet, samt til evt. andre som skal ha/har behov for informasjon om hva som skal skje av arbeid i området, og når dette skal skje, i god tid før oppstart.
- Ved eventuelt nattarbeid skal dette godkjennes av BH og informeres særskilt til berørte naboer.
- Hovedentreprenøren skal ha rutiner for gjennomføring av vernerunder/ samordningsrunder, samt SHA-månedsrapportering og oppfølging av avvik.
- Ved svært alvorlige avvik eller gjentatte brudd på sikkerhetsbestemmelsene, kan byggherren bortvise hovedentreprenøren / personell fra byggeplassen.
- Hovedentreprenøren skal holde oversikt og sørge for at det opprettes et komplett arkiv med kopier av sertifikater og godkjenningsbevis plassert i egen mappe, lett tilgjengelig på anleggskontor for mannskap og maskiner. (legges også på prosjekthotell). Maskiner og utstyr som mangler slik dokumentasjon blir bortvist fra anleggsplassen. Representanter fra byggherren skal ha full tilgang til disse arkivene.
- Arbeider som kan gi rystelser ved nærliggende bygninger skal gjennomføres med restriksjoner innenfor tillatte svinghastigheter, målt på grunnmuren i aktuelle bygninger. Det skal utarbeides en plan for utførelse og oppfølging for å dokumentere dette.
- Varetransport til anleggsplassen skal alltid avtales på forhånd med entreprenør , og ingen avlastning får skje tilfeldig. Mottakskontroll påkrevet. All lagring av materialer og utstyr skal skje forsvarlig innenfor inngjerdet område og på anvist plass. Materialer skal sikres mot fall/velt som følge av f.eks. uventet uvær.
- Entreprenør skal ha rutine for beredskap i forbindelse med miljøskadelige utslipp fra maskiner og kjøretøyer m.m. Absorbent skal finnes på alle maskiner som benyttes i anlegget.

7 Rutiner for avviksbehandling og oppdatering av SHA-plan

Dette kapitlet beskriver avviksbehandling, og er delt i inn i to hovedkategorier:

- Avvik fra SHA-plan.

- Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser.

7.1 Avvik fra SHA-plan

Avvik fra SHA-plan kan gjelde forhold som byggherre er ansvarlig for i henhold til byggherreforskriften. Slike avvik skal varsles til byggherrens prosjektleder, byggherrens representant, koordinator utførelse, og koordinator prosjektering.

Hovedentreprenøren skal hver måned analysere avvikslogg for egen virksomhet og sine underentreprenører, og rapportere på skjema for månedsrapport til KU innen den 5. i påfølgende måned.

Ulykker og alvorlige skader skal meldes umiddelbart til rette vedkommende, **se vedlagt varslingsplan for ulykker.**

Entreprenøren skal umiddelbart iverksette tiltak for å lukke avvik i samråd med byggherrens representant, koordinator utførelse og koordinator prosjektering.

Entreprenøren skal overholde krav og utføre vedtatte tiltak.

7.2 Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser

Avvik fra forskrifter, SJA og arbeidsinstrukser gjelder ofte uønskede hendelser, og omfatter ulykker og farlige forhold.

Alle på byggeplassen har et selvstendig ansvar for å rapportere uønskede hendelser til sin arbeidsgiver. Arbeidsgiver skal håndtere dette i henhold til sitt internkontrollsystem, med oppfølging i form av tiltak for å lukke avvik. Avvik skal loggføres.

Ved alvorlige hendelser med personskader eller stort skadepotensiale, skal man først utføre nødvendige strakstiltak for å minimere skade eller skadepotensiale. Dette inkluderer f.eks. nødhjelp/førstehjelp og sperring/sikring av område. Byggherren iverksetter granskning av hendelsen hvis det anses som nødvendig. Ved en eventuell granskning plikter alle involverte å bidra i form av rapporter, intervjuer, osv.

Konsekvenser ved brudd på bestemmelser:

Arbeid eller handlinger som kan få alvorlige konsekvenser for SHA skal stoppes og vurderes umiddelbart. Uregelmessigheter, uforutsette hendelser og nesten-hendelser eller avvik i forhold til slike hendelser skal byggherre, byggherrens representant og koordinator utførelse varsles om, samme dag. Det skal i tillegg varsles til fastsatt IK- og avvikssystem.

Konsekvenser ved **brudd på bestemmelser vedr. SHA-plan er definert i kontrakt.**

-
- Alvorlige miljøutslipp
- Hendelser som kan medføre oppslag i media

VARSLINGSPLAN FOR ULYKKER OG NESTENULYKKER

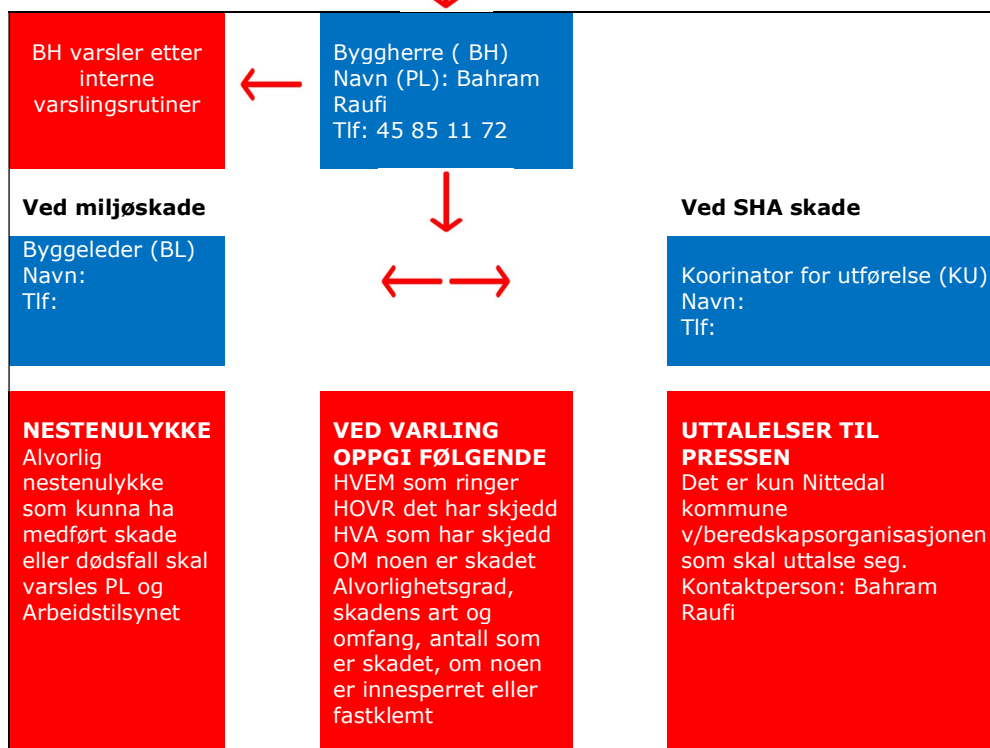
Adresse: Gjelleråsen, Nittedal

Prosjekt: Rehabilitering avløp Gjelleråsen

ENTREPRENØR

BYGGHERRE

Samordningsskjema: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/samordning/>

Arbeidstilsynet

Kopi av dette dokumentet kan slås opp på arbeidsplassen eller gjøres tilgjengelig på annen måte.

Samordning av helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet på arbeidsplass med flere arbeidsgivere
Jf. arbeidsmiljølovens § 2-2

Arbeidsplass/prosjekt

Adressa

Dette er en oversikt over hvilken virksomhet som regnes som hovedbedrift, og hvilke virksomheter som til enhver tid driver virksomhet på denne arbeidsplassen. Ifølge arbeidsmiljølovens § 2-2 har hovedbedriften ansvaret for å samordne de enkelte virksomhetenes helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Hver arbeidsgiver skal sørge for at egen virksomhet utfører arbeidet i henhold til arbeidsmiljølovens bestemmelser, slik at sikkerhet og helse for arbeidstakerne ivaretas. Videre skal hver arbeidsgiver medvirke til å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for øvrige arbeidstakere på arbeidsplassen. Se www.arbeidstilsynet.no/samordning for mer informasjon.

Hovedbedriften sørger for informasjon til virksomhetene som er nødvendig for å kunne ivareta samordning av helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet.

Hovedbedriftens navn

Org. nummer

Kontaktperson for samordningen

Telefonnummer til kontaktperson

Tidssrom for samordningen

Virksomheter som omfattes av samordningen

Denne listen må ajourføres. Sist oppdatert (dato):

Navn	Org. nummer	Telefonnummer til kontaktperson	Tidssrom på denne plassen	Til dato
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Skjema for melding av avvik fra SHA- planen

Nittedal Kommune	Prosjekt/kontraktnr:	PROFnr:	Arkivref.:
MELDING OM AVVIK FRA SHA-PLANEN		Løpenummer:	
Dok. dato:	Rev. dato:	Dok.ansv.:	

Prosjekt:			
Kontrakt:			
Entreprenør:			
Byggherre:			
Avviket gjelder:			
Beskrivelse av avvik: <i>(fylles ut av byggherren eller entreprenøren)</i>			
Konsekvenser for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø:			
Tiltak:			
Lever av byggherre/entreprenør		Akseptert av entreprenør/byggherre	
Dato	Signatur	Dato	Signatur